

MIRJANA

BOBIĆ

MOJSILOVIĆ

SAZVEŽĐE SVITACA

ROMAN

Laguna

Copyright © 2023 Mirjana Bobić Mojsilović
Copyright © ovog izdanja LAGUNA, 2023

SAZVEŽĎE SVITACA

Sadržaj

Muškarci su svinje	9
Tamna je noć	20
Tuti-smuti.	26
Čovek nije ptica	43
Neeeee, glupačo!	83
Ljubav je precenjena	85
Iluzije, glupe iluzije.	107
Njihovi dani.	135
Susreti slomljenih	154
Selfi	187
Pozovi nekog	197
Oči pune prekora.	204
Anđeo garavog lica.	214
Dostojevski	223
Grašak sa mirođijom.	233
Život je film	237
Sto godina samoće	242

Tu je!	248
Pas koji cvili.	251
Divlja mačkica	259
Do poslednjeg daha	264
Mile Dileja	268
Dobra rečenica	274
Izgubljeno i nađeno	277
Ringišpil.	281
Čudo.	283
Ćale	287
Svi smo jedno.	293
Hvala	297
<i>Mali princ</i>	307
Džoni	313
Grobarijada	321
Kišne gliste	328
Noćni leptiri	334
Petparačke priče	340
Pljusak.	347
<i>O autorki</i>	351

Muškarci su svinje

Nije pisalo ništa na vratima, samo broj stana.

Pozvonila je.

Kad joj je otvorio, obučen u bademantil, zanemela je.

U jednoj milisekundi pomislila je da još uvek nije kasno i da može bezbedno da se okrene i da ode, ne izgovorivši nijednu reč, kao da to već nije uradila nekoliko puta, baš je briga, ima pravo na to, to je pitanje slobode – samo se okrene, ne izgovori nijednu reč kad joj se na prvi pogled nešto ne sviđa, samo se okrene i ode.

Ali je sada, u šoku, ostala nepomična, nesposobna čak i da se nasmeši.

Drhtala je, ali nije dozvolila da on to vidi.

Nekoliko trenutaka skenirao ju je pogledom, odmeravao je od glave do pete, a onda je pružio ruku ka njoj, osmehnuvši se srdačno, kao da ona upravo ulazi u neki njegov čamac, i kao da je reka prgava, i kao da će on rukom da je pridrži da ne upadne. Džentlmenski je napravio taj gest.

Ali, ona nije htela da mu pruži ruku.

„Maca?“, reče on, zaintrigiran tim neočekivanim ledom.

„Divlja mačka“, procedila je kroz zube, samo što nije frknu-la. I ušla je unutra, iznenada odlučna, hrabra, ljuta.

Njegov stan je bio slabo osvetljen, mirisalo je na tek popušen džoint, a iz sobe je, šireći svoje svilene ruke, lakim korakom ka njoj svingovao džez.

„Viski?“ Odmeravao ju je pogledom. „Dobra je“, pomislio je. „Može“, reče ona suvo, spuštajući tašnu na fotelju.

Ošinula ga je pogledom dok je sipao viski: delovao joj je tužno, izgubljeno i nekako slomljeno, kao čovek koji je umoran od svega, ni nalik onom nekadašnjem zavodniku, ali nije mogla da ne primeti da je i dalje bilo nekog šarma i neke privlačnosti u tom njegovom iznenadnom prepuštanju melanholiji života.

Donja usna joj je drhtala, ali on to nije mogao da vidi.

Gledao ju je s leđa. Blagi letnji vetrić, nalik dodiru anđela, pomerio je zavesu, i podigao krajičak njene haljine.

U tankoj pepito haljini koja joj je dosegala do polovine listova, sa kaišem na vitkom struku i u sandalama sa malom potpeticom, izgledala mu je kao neka francuska glumica.

„O la la... Vitka, zgodna, dobro dupe, tanki gležnjevi“, pomislio je.

Nepomično je stajala nasred sobe i pogledom klizila po slikama, fotografijama, policama i staklenim ormanima nakrcanim kristalnim čašama, neobičnim figurinama, knjigama i stalcima za foto-aparate.

Bila je potpuno mirna, sigurna, zaštićena njegovom površnošću, i iznenada zabavljena čitavom ovom suludom situacijom.

„Biće ovo dobro večer“, pomislila je i nasmešila se.

Dodao joj je viski.

Kuc, kuc.

Osetila se moćno, pa joj se po licu razli blistav osmeh.

To ga je uzбудilo. Taj osmeh i led u njenim očima.

„Divlja mačkica“, rekao je tiho, ali zvučalo je kao „i, šta ćemo sad?“.

Eksirao je piće, gledajući je u oči, ali ona nije ni trepnula. Bila je odlučnija i drskija od njega. Izdržala je taj pogled.

Ali, u tom trenutku prošlo joj je kroz glavu da je, u toj sceni, i pobjednica i gubitnica, i na tren se snuždila.

Izvesna gorčina, poput umorne ptice, nadletela je ovu nadrealnu scenu, o čijoj nadrealnosti, to joj je bilo jasno, on nije imao pojma, ali ona ipak odluči da bude pobjednica, i da u ovom trenutku izabere taj ugao. Da ona vlada, sada, u ovoj noći.

U krajnjoj liniji, sada bar nema više čega da se plaši.

Ona ga poznaje.

Izgledao je kao da se koncentriše. Na sekund je nesvesno skupio veđe i zažmirio, učinilo mu se nešto poznato na njenom licu, ali ko će da pamti tolike žene!?!

Pomislio je kako je „divlja mačkica“ starija nego što je očekivao. Nije mu smetalo, ali nije mogao da to ne primeti. „Dobra je riba, još uvek“, pomislio je.

„Lepa si“, reče.

Odmahnula je glavom.

„Dođi“, uhvatio ju je za ruku.

Nije se opirala.

Seo je na fotelju, i stavio je u krilo.

Pobjednica i gubitnica, ali kako je on o tome mogao bilo šta da zna? To je sada bila njena prednost.

Počela je da se kikoće. Smejala se svom životu, o kome on nije imao pojma.

Moć, bila je moćnija od njega.

To ga je uzбудilo.

Poljubio ju je u vrat.

To ju je uzбудilo.

Počeo je da joj otkopčava dugmiće na haljini.

„Medicinska sestra?“, promrmljao je.

„U anesteziji“, prošaputala je izvijajući vrat.

„Radiš privatno?“, mumlao je.

„Isključivo.“

„Stvarno?“

Klimnula je glavom dok joj je vrlo spretnim pokretom svlačio haljinu sa ramena.

„Divne grudi“, prošaputao je samo sekund pre nego što je usne prislonio na njenu bradavicu.

Naježila se.

Zavukla je prste u njegovu kosu, stežući mu lokne na potiljku.

Bio je to gest preterane bliskosti, pa se trgla.

Ustala je iz njegovog krila i pustila da joj haljina sklizne na pod.

Stajala je pred njim, potpuno naga, osvetljena bledom svetlošću lampe, okupana gitarskim solom u stilu bosanove, koji ju je inspirisao da se neznatno zanjiše kao da je u toj sceni potpuno sama.

Posmatrao ju je otvorenih usana.

„Kakva žena, jebote“, pomislio je.

Ona nikad ne nosi donji veš kad ide u ovaj mračni, tajni lov.

Ustao je, odvezao je kaiš na svom bademantilu, i nežnim trzajem ramena pustio ga da padne na pod.

Pre nego što je uspeo išta da kaže, ona mu priđe i uze ono po šta je došla.

On poče da je ljubi po golim ramenima.

Ona ga nežno gurnu na fotelju i sede na njega.

„Divlja mačkice“, šaputao je, „uradi mi sve što znaš“, citirao je Džonija Štulića, kao što ga uvek citira, „divlja mačkice“, mrmaljao je sve dok mu mozak, poput narandžastog vatrometa nije eksplodirao.

Pošto je osetio njen poslednji trzaj, iskre su popadale po njemu i ugasile se kao svici, pre nego što je stigao da čuje njen uzdah.

Ljuljala se na njemu još nekoliko sekundi, a onda je tiho zajejala.

Čvrsto ju je zagrlio u iznenadnom naletu nečuvene bliskosti, ali ona skloni njegove ruke sa svojih leđa, i poput balerine gipko podiže nogu i ustade, ne rekavši mu ni reč.

Žmurio je dok je umirivao svoj dah.

Kad je otvorio oči, ona je već oblačila haljinu.

„Gde ćeš?“, pitao je zapanjeno.

Nasmešila se.

„Hoćeš još jedno piće?“

Nije ni sam verovao šta je izgovorio.

Nikada nijednoj ženi koja je dolazila u njegov stan, inspirisana njegovom malom ličnom reklamnom porukom koja je poslednjih meseci, otkako se upustio u ovo iznenadno ludilo, uvek bila ista: „Džoni čeka da mu se jave usamljene dame koje su raspoložene za neobavezno druženje 060 1112375“, a koja je išla kao kajron uz poruke gledalaca u nekom rijaliti TV programu, nije ponudio drugo piće.

Nikada nije želeo da ijedna od njih ostane još malo kod njega pošto bi obavili ono zbog čega su se našli.

Ali, ove noći, iznenada je poželeo da ona ostane još malo.

„Jebote, šta je ovo?“, nije verovao da mu je tako nešto palo na pamet.

Maca.

Divlja mačkica.

Bilo je nečeg otmenog, i nečeg kiselog, i predivnog i divljeg, i netaknutog i razvaljenog, i večnog i ranjenog u njoj. Osetio je to.

„Žurim“, rekla je uzimajući svoju tašnu.

„Mogli bismo da se... opet...?“

Odmahnula je glavom, prošla rukom nesigurno kroz kosu, izgledalo je kao da razmišlja nekoliko sekundi o toj mogućnosti, da se ponovo vide, a onda je nesvesno mrdnula glavom da otera te misli, i krenula ka vratima.

Pre nego što je išta uspeo da joj kaže, ona je poput leptira nestala iz njegovog prostora.

Ali ostao je njen miris.

Vanila.

Nešto između vanile i pudera, i pomorandže, ukus njene kože na njegovim usnama.

Njeno telo mogao je još uvek da oseti na svojim rukama, na svojoj koži.

„Ti njeni dodiri, taj led i ta vatra, koža pamti“, setio se lji-gavih stihova pesme, i nasmešio se, coknuvši jezikom kao da je upravo pojeo čokoladnu pralinu, i kao da tim coktanjem pokušava da ta mala slast na nepromenljivoj nepcima još malo potraje. Kao da je stvarna.

Posmatrajući krhotine ovog ljubavnog rezanja koje se upravo dogodilo, on podiže svoj bademantil sa poda i priđe prozoru.

Vitka ženska prilika, brzim korakom nestajala je u letnjoj noći, a njega iznenada obuze neka nečuvena seta.

On nasu sebi još jedan viski.

Džez ga je grlio, kao da je ona još uvek tu, i prvi put posle milion godina on oseti čudesnu, malu, peckajuću tugu.

Kao da je iz njegovog života upravo otišao neko koga je mnogo voleo, ili neko koga bi, možda, mogao da voli.

„Mnogo sam se naduvao“, reče glasno, i poče da se kikoće. Taj kikut poklopio je nešto u njemu, ali samo na sekund.

Popio je još jedan gutljaj viskija, da ubije tu tužnu misao o odlascima, nežno se šljepnuo po stomaku, i pomislio, racionalno, kako je sve rešivo.

„Mala divlja maca mi neće pobeći. Imam njen telefon. Dopisivali smo se juče ceo dan. Mac, macccc...“

Uzeo je telefon i pozvao je odmah, da proveriti svoju logiku, ali Maca nije više bila dostupna.

Odložio je telefon na sto, seo na njihovu ljubavnu fotelju, podigao noge na stočić i pomislio da je možda bolje da je pusti da se ona njemu javi, da joj ne pravi probleme.

„Sigurno je udata. Jebiga, zato je rekla da žuri. Mora da se vrati u stvarni život, ima muža, verovatno nekog jadnika, koji je ne razume. Možda ima i decu? Jebiga, život je komplikovan...“, misli su mu tutnjale kroz glavu, dok je njegovo telo, kao da nije normalan, ponovo žudelo za njom.

„Au, kakva mačka“, rekao je glasno i zažmurio.

I pre nego što je stigao da do detalja napiše njen život, koji je mogao samo da pretpostavlja, stigla mu je poruka.

„Nemoj me zvati. Ja ću se tebi javiti. Pozdrav, Maca.“

Gledao je otvorenih usana u ekran svog mobilnog telefona, i izmešana osećanja uznesenosti, iskorišćenosti, besa, trijumfa i pokorenosti nahrupila su na njega kao poplava.

Pošto je smotao još jedan džoint i uvukao dubok dim od koga mu se zavrtele u glavi, on ga izbacilo napolje, jako kašljući.

„Jebote, zašto imam utisak da je poznajem?“, misao tanka kao paprat dima odleprša pred njegovim očima.

„Kakva žena“, reče smeškajući se, a onda prinese svoju nadlakticu nosu, da se još malo napije njenog čarobnog mirisa.

* * *

Pošto je zamakla žurnim korakom iza ugla, ona skoro potrča do svojih kola.

Još uvek je osećala njegove dodire na svojoj koži, ali iznenadno gađenje prema samoj sebi navali na nju svom silinom. Odjednom joj je bilo muka, došlo joj je da povraća.

Osećala je njegov jezik, njegove poljupce nalik pužu, svuda po svom telu, ali malopredašnja slast i eros tog spajanja sada su joj bili odbojni. Nepodnošljivi.

Htela je sve da spere sa sebe, te dodire, tu vlažnost, sve te sokove umrljane ludilom i besom i beznadežnošću, i cinizmom, ukus te privremene pobeđe koja joj se kezila u lice još dok je bila kod njega.

Čim ga je ugledala na vratima, i kad je sekund kasnije shvatila da je on ne prepoznaje, bila je poražena.

Ali tračak pobeđe našla je upravo u tome što nije morala da ustukne, što je mogla da se prema njemu ponaša kao prema Džoniju, anonimnom pastuvu sa televizijskog kajrona koga je pozvala, kao što je poslednjih godina zvala razne Đavole, Kamionadžije, Drvoseče ili jednostavno Đoke koji su ostavljali

svoje telefone svuda po društvenim mrežama, muškarce koje je pronalazila po *Tinderu* i sa kojima je išla da se nađe negde, bilo gde, osigurana porukama u svom telefonu, da sa tim nebitnim, nepoznatim muškim telima, nahvatanim nasumice, ubije sve one izdaje koje su je bolele.

Ona više nikada neće biti povređena, ni ostavljena. Nikada.

„Niko me nikada nije voleo i ni ja više nikada nikoga neću voleti“, ubeđivala je sebe posle svog poslednjeg ljubavnog kraha.

Bila je u neprestanom „krstarenju“ mračnim ulicama ispod reflektora ove stvarnosti, odlučna da se ponaša kao svi ti muškarci koji su samo kresali i ostavljali žene poput nje.

A ipak, ostala je zagrcnuta iznenadnom gorčinom na usnama.

On je se nije setio.

On je izbrisao njen lik.

Da li je moguće da se toliko promenila?

„Da li je moguće da me se ne seća?“, izgovorila je glasno, gledajući se u retrovizoru.

Oči su joj se napunile suzama, ali ona poče da se smeje naglas. Histerično.

Htela je tim glasnim smehom da nadjača sve te jecaje koji su, kao pomahnitali, kuljali napolje. Pa ipak, posle nekoliko trenutaka, smeh je morao da se povuče pred potpuno sumanutom, gotovo klinačkom poplavom suza, koje nisu bile nimalo lekovite – spirale su njene zatrpane rane.

Samanta iz serije *Seks i grad* bila je slomljena. Poljuljana. Ceo svoj život sada je videla potpuno drugim očima.

Uvek su je ostavljali. Svi su je ostavili. Zaboravili. Izbrisali.

Pre dvadeset godina, provela je jednu nezaboravnu noć sa njim, i kako je mogla to da zaboravi?

Pojavio se na njenom kongresu, samo je ušao u hotelski restoran gde je uveliko trajala žurka, pojavio se u kožnoj jakni i kaubojskim čizmama, u košulji crnoj na bele tufne, oko vrata je nosio crni šal na kome su bile odštampane bubamare, i igrao je kao Mik Džeger, bio je kao neki pokretni praznik, poznavao je

neke ljude tamo, neko ga je doveo na njen kongres, i on je, već u sledećem trenutku, igrao pored nje, sa naočarima za sunce na nosu, nije mogla da mu vidi oči, ali imao je fenomenalan osmeh, i malo dužu kosu, bio je kao neka rokenrol zvezda, žene su se odmah stvorile tu, pored njega, igrale su njišući kukovima, podignutih ruku, ali on je pokazao kažiprstom na nju, i osmehnuo joj se, bila je polaskana, oduševljena, osećala se posebnom kada joj je samo nekoliko sekundi kasnije prišao i uhvatio je za ruku, obrćući je kao balerinu, a onda je spustio ruke na njene kukove, „kako dobro igra“, pomislila je, i kada je posle pitao da li hoće da joj donese piće, klimnula je glavom trijumfujući pred svim tim nebitnjakovićkama koje su je gledale sa ljubomorom i zavišću, bila je zvezda večeri, i rekao joj je pokušavajući da nadjača muziku: „Neviđena si riba“, i ona se topila pred tim džukačkim rečima od kojih bi joj se u svakoj drugoj prilici podigla kosa na glavi, ali te noći njen rokenrol udvarač srušio je sve standarde, i ona nije mogla da veruje šta joj se upravo događa, počinjala je da se zaljubljuje u njegov osmeh, u njegove ruke na svojim kukovima, u njegov izgužvani šal sa bubamarama, u njegovo nepripadanje svetu koji ga okružuje, u njegovu sigurnost i njegovu lakoću.

I posle ju je uhvatio za ruku, kao da su par, kao da su oduvek sastavljeni u nekoj pesmi Leonarda Koena, kao da su dve njegove strofe koje ne mogu jedna bez druge.

Samo ju je uhvatio za ruku, i izveo je iz sale, i ljubili su se odmah, tu, u hodniku, i posle su otišli u njenu sobu, „moja devojka“, rekao je zadivljen, i ljubili se opet, kao klinци, dozvolila mu je da je svlači i da uživa u njenom telu, da je kadrira kažiprstima i palčevima, „lepotice, mogla si da budeš model“, govorio joj je, i ljubio je, i vodili su ljubav pošto su zajedno popušili jedan džoint, i osećala se kao da ponovo ima šesnaest godina, i bilo je nečeg vrlo nežnog u toj noći, nečeg skoro tinejdžerskog, divno je mirisao, i razoružao ju je, i posle je kažiprstom šarao po njenom ramenu i njenom stomaku, i poljubio je u pupak, i onda je

ona zaspala, prsta umotanog u njegovu loknu, sanjajući njegove ruke i udišući njegov divni dah koji je mirisao na pepermint žvaku, i sanjala je kako trče po zlatiborskim livadama, i kako se kotrljaju po travi, i kako putuju kolima, negde, i kako ona drži noge podignute na šoferšajbnu, i kako je napokon došao onaj pravi, koga je celog života čekala.

I kad se ujutru probudila, na krevetu pored nje, na izgužvanim čaršavima, ležala je gorko-slatka uspomena na proteklu noć, i poljupce, na Leonarda Koena i šal sa štampanim bubama-rama, slučajno zaboravljen na fotelji, jedini opipljiv dokaz da je stvarno bio tu, da nije sanjala, maštala, da se nije stondirala, da ništa nije izmislila.

Nestao je.

Pokušala je da ga nađe.

Čekala je da on nađe nju.

I onda je čula da je otišao odavde, zauvek.

I onda je prestala da ga čeka.

I život je išao dalje.

Njen život, koji joj sada, dok se gleda u retrovizoru i briše suze, deluje beznađežno.

Pa ipak, jedna majušna misao o tome da je ove noći ona ipak pobednica, bez obzira na to more suza u kolima, bez obzira na to što je on nije prepoznao, bez obzira na samosažaljenje i sve te misli o ostavljenosti, popravila joj je raspoloženje.

Sada je ona njega iskoristila, kresnula, potrošila, i sad će da izbriše, odmah, ovu tugaljivu priču o davnim vrtlozima, zaboravljanju i ostalim bednim čudima svačijeg života.

Svi muškarci su, ionako, svinje.

„Naduvani kreten“, reče glasno, uzdahnu, i upali kola, i zagleda se odsutno u beogradsku noć, očima punim suza.

Nije ga videla.

Kao neki duh, klateći se, iskočio je ispred kola, tamo, kod kontejnera, udarila ga je, zakočila je, usta su joj se osušila, a ruke na volanu potpuno ukočile, ali pre nego što je uspela da

izađe iz kola, tip je ustao, mahnuo joj, ili joj se to samo učinilo, otrešao prašinu sa rukava na košulji i krenuo na drugu stranu.

„Dobro je“, pomislila je dok je pokušavala da proguta taj pesak u ustima, „nije mu ništa“, i „bog čuva pijanice“, došlo joj je bilo da izađe napolje i da ga ispičkara jer joj je skratio život, ali gledala ga je u retrovizoru kako se tetura i bila je zahvalna što je živ.

„Nije mu ništa.“

Srce joj je tuklo kao ludo, lice joj je bridelo. „Nema potrebe da izlazim i komplikujem stvar“, šaputala je jedva otvarajući usta, dok je njegovu lelujavu priliku posmatrala u retrovizoru.

Ubacila je menjač u prvu brzinu, i sekund pre nego što je pritislula papučicu za gas, ona vide kako pijanac ide ponovo na suprotnu stranu, i kako pada, udarajući glavom u kontejner.

Onda je dala gas.

Tamna je noć

Kiza je obično dobro spavao.

Samo položi glavu na jastuk, i – gotovo.

Ali otkako je Ruža u bolnici, spava kao leptir.

Nema s kim da podeli svoju brigu.

Cukićka je pre pet dana otišla kod svojih na selo, Pufta se pravi da sve to sa Ružom i bolnicom i ne postoji, samo da ga ne bi podsećao, jasno je to Kizi, nije glup. Uopšte, kolege na poslu su uviđavne, ne pitaju ga ništa, da ga ne potresaju. Manuela neće da uznemirava, a Danijel se ne javlja.

Preko dana, brižne misli raspršivala mu je stvarnost, ljudi koje je sretao, kese u koje je zavirivao, ali noć, noć mu je bila strašna.

Dohvatio bi neku knjigu sa police, pročitao bi jednu rečenicu, ali brige i loše misli nisu nikako htele da odlete.

Noćas se probudio rano, možda je bilo oko četiri ujutru, sanjao je strašan san, da je Ruža umrla. Plakao je kao kiša, glave zarivene u dlanove, sedeći na ivici kreveta. Ječao je kao ranjena životinjica puštajući da sve suze, i tuga i strahovi, iz njega, napokon, iscure.

„Ne može da umre“, tiho je ponavljao da utiša onaj strašni glas iznutra koji nije razumeo, ali koji je zvučao kao huk iz neke hladne i mračne pećine.

Ružine uplašene oči pratile su ga svuda, i njeno, odjednom ispijeno, lice.

Otkako je pre deset dana smeštena u bolnicu, kopnila je. Činilo mu se da su joj se ruke nekako istanjile, tužno mu je bilo da je gleda tako bespomoćnu, ali išao je svakoga dana da je obiđe i da joj donese šta joj treba.

Novine, kiflu. Papirne maramice.

Prvih nekoliko dana su se šalili.

„Nije mi ništa“, rekla je Manuelu kad je zvao da pita šta joj je. „I ja malo da se odmorim i naspavam.“

Kiza se kiselo nasmejao.

Pomislio je na Danijela, koji je nije zvao. Kiza ne zna ni da li Danijel uopšte zna da mu je majka u bolnici.

„Je l' se javio Danijel?“, pitala je Kizu.

Kiza je odmahnuo glavom.

„U gužvi je, na putu je“, promrmljao je tu malu belu laž. Nikom se nije javio više od mesec dana, a i poslednji put kad se čuo sa njim, zvao ga je sa nekog nepoznatog broja.

„Čale, ne znam kad ću da dođem, u frci sam, imam probleme koje vi ne možete da mi rešite.“

Kiza je znao, kao što je znala i Ruža, da je njihov Danijel „ispao na svoju ruku“. Da je u Austriji radio nešto, niko ne zna šta.

Manuel je druga priča, Manuel radi u komunalnom, u Beču, ali Danijel je uvek hteo više. Brza kola, zlatni lanac, novac. Dovožio je neke automobile iz Nemačke u Srbiju, prodavao, petljao. Zarađivao pare, niko ne zna kako. Dolazio je u Beograd, ponekad, retko, i to je uvek bilo nekako na brzinu, samo da prespava kod njih. Hvalio se da otvara auto-plac u Borči. Ruža i Kiza su se samo zgledali bez reči, i ništa nisu smeli da ga pitaju.

„Da si nešto znao u životu, ne bi bio tu gde jesi“, Danijel se cerekao. „Znam ja šta radim“, rekao je posle pomirljivim tonom, pošto je video da su i Kiza i Ruža pognuli glave.

Kad je otišao, Ruža je samo duboko uzdahnula.

„Ne možemo mi tu ništa više“, pomirljivo je rekao Kiza, stavljajući joj ruku na rame. „Nemoj da se sekiraš.“

Ali Ruža se sekirala.

Kiza je pomislio da joj je od sekiracije loše. Da je zato oslabila.

Rekli su da ide samo na nekoliko dana na neka ispitivanja, a prošlo je deset dana i još uvek nikakvih vesti nema. Svakim danom Kiza je bio sve utučeniji.

Juče mu je bilo mnogo teško. Zvala ga je i rekla da joj donese onu knjigu.

„Koju?“, Kiza je bio u šoku, Ruža je čitala samo novine, nikada nije uzimala knjigu u ruke, osim kada je brisala prašinu.

Ali, juče mu je tražila da joj donese spavaćicu, da se presvuče, i „onu tvoju knjigu, da malo skrenem misli, da gledam slike...“.

Kiza se zamislio. Nije mogao da se seti nijedne svoje knjige sa slikama. Nesvesno se namrštio dok je išao ka maloj polici.

„Onu knjigu... sa mapama“, dodala je.

Tražila mu je *Atlas sveta*.

Kizu podiđoše žmarci i oči mu se napuniše suzama. Nije je ništa pitao, u smislu otkud to sad, zašto baš tu knjigu, samo je uzeo vazduh da primiri svoje ustreptalo srce.

„Znači, Ružo, rešila si da malo učiš.“

Progutao je jecaj koji ga je, kao izdajnik, golicao u grlu.

„Nemoj da me zavitlavaš.“

„Evo, odmah ću“, rekao je, kao da ta knjiga rešava sve, leći je i vraća kući, da opet sve bude kao što je bilo – obično, i veselo, i da kuća opet miriše na njen prašak za veš, i da je čuje kako šljapka papučama, i da im Cukička dolazi na kafu, i da ga ona opominje da ne mrvi po kući, sve to, samo kad bi moglo da se vrati.

Pa je uzeo *Atlas sveta*, stavio ga pod mišku i kao bez duše krenuo preko Karađorđevog parka pravo ka njoj.

„A spavaćicu?“, pitala ga je, sjajnih očiju, dok je knjigu privijala na grudi.

Kiza se udari po čelu. „Zaboravio sam. Doneću ti sutra“, izvinjavao se. „Sutra ću.“

„Onu na cveće, znaš gde stoji.“

Kiza klimnu glavom.

„Da budem u čisto obučena kad krenem na put“, rekla je šeretski, da odagna strahove, i svoj i njegov, koji su lebdeli nad njenim krevetom, kao utvare.

Žena koja je ležala na susednom krevetu, razrogači oči, a onda, glumeći bezbrižnost, podvi ruke pod glavu.

„Ma, kakvo putovanje, ozdraviće ona. Je l' tako, Ružo?“

Kiza pretrnu, prođe mu kroz glavu da žena misli na ono putovanje sa koga se niko ne vraća.

Ruža uze maramicu i obrisa nos.

„Ne, nije mislila na to“, obrati se Kiza ženi. „Nego sam je ja naučio da gleda...“

„Moj Kiza je sa ovim proputovao ceo svet“, reče Ruža pokazujući kažiprstom na knjigu, i zakikota se na silu, rešena da popravi atmosferu, da nasmeje Kizu, u čijim je očima iznenada videla užas.

I Kiza se nasmejao.

„Onu sa cvetićima“, doviknula mu je Ruža kad je izlazio iz sobe.

Ceo dan je mislio na Ružu, na njeno putovanje sa njegovim *Atlasom*, na sobu u dvorištu u Đure Strugara u kojoj je gledao sve zemlje sveta, a ona tvrdoglavo odbijala da putuje sa njim, mislio je na tu izbu u kojoj su im porasla deca, na avliju sa česmom, i komšiluk, mislio je na njihov ceo život koji mu se u tom trenutku odvijao pred očima kao na nekom filmu u boji.

I pomislio je kako je Ruža nekako omekšala. To ga je dotuklo.

Pomislio je, čak, kako je tražila taj *Atlas sveta* zbog njega. Da mu pokaže da je ipak nešto naučila od njega. Da ga je gledala, njega, Kizu, svih ovih godina. Da mu pokaže da joj je stalo.

Kad je noćas na jedvite jade umirio svoj dah, pošto je pokušavao da otera zastrašujuće misli o smrti, prizivajući sunčane slike iz dvorišta u Đure Strugara, Kiza je zaspao sa Ružom, a

probudio se bez nje, sa glavom u rukama, i suzama koje su padale svuda po njemu.

Izašao je napolje, morao je da izađe da ne bi jaukao, i mrak je bio gust, i crn i tih, i čuo se neki probuđeni zrikavac sa dunje u dvorištu pored, izašao je da se prošeta, da promeni grozne misli, da čekanjem novog jutra, kad već nije mogao da spava, dočeka prvi zrak sunca, i upije tračak nade da će dan koji samo što nije svanuo biti bolji nego ova prokleta noć sa ružnim snovima i sparinom koja mu je u kući bila nepodnošljiva.

Onda je, kod kontejnera, dole, niz glavnu ulicu, video čoveka.

Ležao je na leđima, otvorenih usta. Na čelu mu se videla rana, šal koji je nosio oko vrata, poput blede zmije, ležao je na asfaltu. Kiza mu pažljivo priđe, i dodirnu ga. Čovek se promeškolji, i rukom dohvati šal, kojim poče da briše lice.

Kiza se nagnu nad njega.

„Je l' vam treba pomoć?“

Kiza je osetio miris alkohola, pomešan sa mirisom kolonjske vode. Čučnuo je, podvukao ruku ispod čovekove glave i pažljivo ga podigao u sedeći položaj. Čovek je na trenutak otvorio oči, a zatim mu glava ponovo klону.

Kiza se prepade.

„Nemojte da umrete“, izlete iz njega.

„Neću, bre, ne brini“, promrmlja čovek pokušavajući da krajem šala obriše lice i usta.

„Tu sam ja, blizu“, reče nerazgovetno, pošto ga je Kiza na jedvite jade podigao na noge, i promrmlja svoju adresu.

Kiza onda uze njegovu ruku, prebaci je preko svog ramena, i vukući ga na leđima dovuče ga do njegove zgrade.

Ovaj nekako izvadi ključ iz džepa pantalona i tutnu ga Kizi u ruke.

Kad ga je položio na krevet, Kiza se osvrnu oko sebe.

Video je krš i lom, ali video je i knjige, video je kompjuter, video je papire ukoričene u providne fascikle, na kojima je pisalo

„prva verzija, druga verzija“, i Kiza pomisli da je spasio jednog učenog čoveka, možda čak i pisca, pa se nesvesno osmehnu.

Na prstima je krenuo napolje.

„Niko ovde neće umreti“, reče pijanac iznenada se pridigavši iz kome, a onda se sruši nazad, na leđa, glasno hrčući.

„Bog čuva pijance“, pomisli Kiza i izađe napolje, sa osmehom od uveta do uveta. Jer, u ušima su mu zvonile reči ovog pijanog ranjenika.

„Niko ovde neće umreti“, ponovi Kiza i pogleda ka istočnom nebu, gde je purpur novog dana već bio nalakćen na krovove.

A onda se uputi ka svom stanu, da se umije i obrije, da krene na posao, pa će posle posla da ide kod Ruže da joj odnese spavaćicu na cveće i da joj ispriča šta mu se desilo.

Tuti-smuti

„Divnoooooooooo, divnooooo, divnooooo!“

Izmiksala je jagode i maline u tuti-smuti blenderu, dodala malo kokosovog mleka i kašičicu čia semena, i sve to odmah popila. To je bio njen doručak već neko vreme.

Jezikom je obliznula rozikaste brkove oko usana, čak je na trenutak i zažmurila od zadovoljstva. Ukus joj je prijao.

Ponekad popije i nešto odvratno.

Ali, posao je posao. Kao na primer, kad je pre neki dan, po zahtevu sponzora, eksperimentisala sa povrćem, zbog sveg onog preporučenog gvožđa i minerala, pa je smutila blitvu, koprivu, crni luk i limun, od čega joj se okrenuo želudac, ali ko te pita: morala je da se smeška i oblizuje dok je snimala taj klip za *Instagram*.

„Ukus je malo intenzivniji, ali osećam kako hlorofil već deluje. Zdravo, narode, uživajte uz vašu dnevnu dozu zdravlja“, rekla je uverljivo, razvlačeći osmeh na usnama, sa sve zelenim brkovima iznad, uzdržavajući se da istog sekunda ne podrigne.

Klip je do sada skupio preko dvadeset hiljada lajkova, i sponzor je bio zadovoljan, tako da je jutros, za svoju dušu, mogla da muti samo voće. Narednih dana ne mora da kači nove klipove za TutiSmuti.

Inače, i na samu pomisao na zeleni smuti, strese se i sada. Gospode bože: ne da je bilo ogavnog ukusa, nego ceo dan nije mogla da spere mučninu u stomaku od kapule.

„Ali, ko želi da se zdravo hrani, ko želi da gleda svoje telo kao hram“, govorila je, „ponekad mora i da se žrtvuje.“

Katarina Krstić, široj internet zajednici poznata ove sezone kao KatarinaSmuti, napravila je, iznenada, lep posao na *Instagramu*. Pre dve godine, bila je kratko vreme i neka vrsta male atrakcije na *Jutjubu*, sa svojim savetima za lepotu, zdravlje i srećan život, ali se odatle pametno povukla pre godinu dana, shvativši da *Jutjub* sve više osvajaju mlađe snage, klinci, ma skoro deca, i da ona tu više nema bogzna šta da traži. Ne samo da klinci nadiru sve više i sa svih strana, nego joj je postalo jasno da ako ne pevaš, ili ako ne psuješ, u ovoj zemlji nemaš mnogo čemu da se nadaš.

Kada je počinjala na *Instagramu*, znala je da će imati više zadovoljstva sa manje rada, kao i da joj je brži uspon sasvim realan jer ona mudro pokriva onaj prostor društvene stidljivosti – žene između 35. i 42. godine koje su u panici da ne budu otpisane.

„*Instagram* je čudo. Potrebna ti je dobra fotka, ili neki dobar fazon. I što je najbolje, ne trebaju ti snimatelji, rasveta, studio. Sve čovek može sam.“

Uzela je svoj telefon u ruke, i zasmejala se kao luda kad joj je sinulo da će danas uzeti svoj život u svoje ruke – što znači da će napraviti selfi. Ili neki klip. Snimati se do besvesti. Izabrati dobar ugao, napraviti dobar izraz lica, odmeriti vreme trajanja snimka, reći nešto što će dobro da zvuči. Privući pažnju. Biti sam svoj intervjuisani, i biti sam svoj novinar, urednik, montažer.

„Život je bajka, i – živela sloboda!“

Napravila je klip od tridesetak sekundi: stajala je ispred Kalenić pijace i hrabro, i ne bez šarma, objavila vernom narodu da je okrenula novi list.

„Zdravo svima. Preselila sam se na *Instagram* jer za svakog ima mesta i jer ovde godine nisu bitne“, i namignula.

Taj njen prvi klip bio je neverovatno zapažen: samo u nekoliko prvih sati imao je preko dve hiljade lajkova, dok su se komentari ispod samo nizali.

„Dobro došla, lepotice!“

„Naravno da godine nisu bitne! Živela!“

„Hrabra ženo!“

„Pa ti si mlada, zašto brineš?“

„Mnogo si slatka.“

„Ako ti brineš o godinama, šta da kažemo mi koje smo deset i petnaest godina starije.“

U privatnim porukama, naravno, javljali su joj se muškarci. Uglavnom klinci. Ili bodi bilderi. Ili penzioneri iz unutrašnjosti. Čak i Albanac iz Bujanovca koji joj je napisao lepu poruku na engleskom, pošto ne govori srpski.

„*Hello doll, how are you?*“*

Nasmešila se na tu poruku. Bilo joj je simpatično. „Nekada su Albanci govorili srpski“, pomislila je.

Imali su, kad je bila mala, setila se, komšiju Nusreta koji im je menjao devize.

„Govorio je odličan srpski, živeo u Beogradu, dolazio na kafu kod nas“, pričali su joj roditelji. Ali, sada su druga vremena, sada engleski zamenjuje sve. Sada je i u Beogradu i na *Instagramu* svaka druga reč na engleskom jeziku.

„*Saturday mood*“,** na primer, ili „*love my life*“.***

Koliko li je puta i sama to napisala, jer onda lajkovi samo pljušte. A za nekoga ko se bacio na *Instagram*, lajkovi su biznis. Novac. Lajkovi su dobar život. Bolji život.

Nekoliko muškaraca poslalo joj je slike svojih polnih organa u erekciji. Njih je odmah blokirala. Ali bez obzira na tih nekoliko pornografskih ispada, Katarina je bila sigurna da je napravila dobar potez, iz dva razloga.

* Zdravo, lutko, kako si?

** Subotnje raspoloženje.

*** Volim svoj život.

Pre svega, vrlo pristojno je zarađivala, mnogo bolje nego na *Jutjubu*.

Sada su je sponzori neprestano zvali, a drugo, imala je više slobode i više vremena. I, povrh svega, stalno je bila pozivana na promocije, premijere i društvene događaje, što je bila dobra stvar. Šansa da se druži, da izlazi, da bude u svetu. Da bude vidljiva, kako se to danas kaže. I da, potajno se nadala, možda, tamo negde, na nekom crvenom tepihu, u nekom restoranu, pored nekog reklamnog panoa za šampon za kosu, ili za novu liniju automobilskih guma, sretne nekog normalnog, nekog ko želi prijateljstvo i ozbiljnu vezu. Mada više i nije znala kako bi definisala normalnog.

„Nekog ko se otrgao propagandi, nekog ko je shvatio. Nekog za koga su godine samo broj.“

Kad to pomisli, u isto vreme se i iznervira i nešto je zaboli. Zaboli je nepravda, nepravda prema ženama. „Starost se odnosi samo na žene, šta li?“

A iznervira se jer ne može da poveruje da je i sama uhvaćena u tu odvratnu paniku, indukovanu savremenim medijima, i da nikako ne može da joj se otrgne – da žena ima kratak rok trajanja. Nervira se, kao da stalno ima kamičak u cipeli, jer ne može da veruje da joj ova kultura nameće taj osećaj nelagodnosti, i da je to, htela – ne htela, prihvatila: ne samo to – da je već nekako ocvala, iako se nimalo tako ne oseća, da joj rok trajanja ističe, a tek ima trideset osam godina!

Nervira se jer gde god stigne, laže da je tri godine mlađa, i nervira se jer se i sama nalazi u tom kolu, u tom planetarnom ludilu, iako je bila ubeđena da se to njoj nikada neće desiti: ne to da se bliži četrdesetoj godini neudata i bez dece, nego da će se zbog svega osećati toliko loše.

Ali poruka koju šalje svetu je suprotna.

Naravno da je suprotna, jer ko želi da vidi nesigurnu, neostvarenu usamljenu ženu u godinama koje više nikome nisu kompliment? Javnost obavezuje. Sreća je obavezan modni dodatak.

I zato, njoj je super, ona to mora svima da pokaže. U skladu je sa sobom. Voli sebe. Prihvatila je sebe.

„Prihvatiti sebe“, napisala je ispod fotografije na kojoj se vidi njeno lice bez šminke, mada niko od nekoliko hiljada oduševljenih pratilaca, naravno, nije imao pojma da je imala puder, da je bila našminkana u stilu *nude face*^{*}, da je napravila preko pedeset selfija da bi ta jedna fotografija bila savršena i da je i na toj fotografiji, u novom fotošopu, doradila sve što treba, i što jednu devojkicu čini srećnom.

„Ljudi mi veruju“, zadovoljno se smeškala gledajući mini-jaturni grafikon svog *Instagram* profila. „Rastem!“

„*Love my life*“ je kao neka obavezna poruka koju stavlja ispod svakog svog posta.

Jer, voleti svoj život, javljati svima da voliš svoj život, mnogo je moćna poruka. Govori o punoći, o zadovoljstvu, o sreći, a ko to ima, ne mora ničeg da se plaši.

Zadovoljna je.

Ne zadovoljna, prezadovoljna je!

Njeno lice govori o tome, njena kosa, njeno telo, ona je lepak za komplimente. Od toga živi. Od svog izgleda. Od slike koju predstavlja. Mlada, lepa i srećna. Tako izgleda, tako se ponaša, takav utisak ostavlja.

Ne radi to samo zbog posla, to radi i zbog sebe. Tako sebi diže moral, ide u teretanu redovno, neguje se. Kad samo pogleda svoj ravan stomak, život joj se odmah omili.

Izgleda kao da je voljena, i o tome neprestano obaveštava svet.

O njenom životu mogu samo da sanjaju.

To joj je posao. Da o njenom životu drugi sanjaju.

„Izgledam kao da imam dečka“, tiho šapne samoj sebi svaki put kada pogleda galeriju svojih fotografija na *Instagramu*.

Pa ipak, kad pomisli na reč „dečko“, nekako je tiho i potuljeno zaboli stomak od muke.

^{*} Golo lice, šminka koja izgleda kao da je nema.

Život na mrežama je, dakle, jedna velika, globalna, planetarna laž. Dovoljno je pametna da shvati da je i sama upecana u tom matriksu, da laže, da se neprestano lažno predstavlja.

Ipak, ponekad je ta laž utešna.

Kad se pogleda u ogledalu u predsoblju, šta vidi?

Visoku, vrlo vitku devojkju, niko joj ne bi dao više od trideset godina, u helankama, sa plavom kosom i šiškama u stilu Kejt Mos; da je samo htela, mogla je da bude manekenka! Nosi belu majicu na kojoj je odštampana poruka „*You are in Vogue*“, ali lice joj na sekund postane tužno, i Katarina uvek napući usne.

„Tako, sad je bolje.“

Otrči po mobilni i opali jedan selfi, da joj se vidi cela savršena figura.

„Dobar selfi leči toliko toga. Pomaže toliko potrebnom zaboravu.“

I posle, kada nekoliko trenutaka kasnije posmatra svoj selfi na *Instagramu*, ispod koga napiše nešto u stilu „da se može biti moderan i kod kuće, i to bez šminke i u potpuno prirodnom izdanju“, uprkos stotinama lajkova koji sipe ispod te fotografije kao jesenja kišica, Katarinu preplavljaju suprotne emocije.

Oduševljenje što je „vole svi“, i melanholija što je ne voli niko stvaran. Niko koga poznaje.

Biti moderan danas znači... znači... znači – uvek pomalo lagati. Lagati. Pretvarati se da si nešto drugo, učestvovati u velikom globalnom plesu, ili umreti, treće ne postoji. Nestati. Učestvovati u velikom globalnom plesu, sve do onog trenutka dok te neki novi cunami mladosti, modernosti, ne povuče u dubine okeana nevidljivosti. A nevidljivi, nevidljivi možda i ne žive.

Ne može da bude nevidljiva, to sebi ne sme da dozvoli. Ne može sada da se povuče. I šta bi radila zaklonjena, u nekoj senici? Nije luda da se povuče i da teritoriju koju je tako mukotrpno osvajala ostavi za poharu nekome drugom.

Iako je ta praznina, njena nepodnošljiva lakoća, ponekad neverovatno guši, ona ne vidi drugi izbor. Ispunjava tu prazninu svojim slikama na *Instagramu*. Iskreno je oduševljena onim što predstavlja, i razočarana onim što jeste.

Ponekad samo uzdiše. Naročito uzdiše kad nema gde da ide. Kad je – samo u stvarnosti. Kad oslušne tišinu.

Jutros, međutim, nema vremena za taj razgovor o uzdasima i sopstvenoj ulozi u ovom matriksu, pošto ju je stvarnost, opipljiva stvarnost, ravnodušna u svoj svojoj običnosti, naterala na akciju.

„Da li je moguće?!?“, skoro plačnim glasom reče, i besno trupnu nogama po kuhinjskim pločicama.

„Mrzim kad mi ovako počne dan!“

Upravo je shvatila da nema ni gram kafe u kući, a bez jutarnje kafe ona je, najblaže rečeno, demolirana. Potpuno je zaboravila sinoć da je kupi, i umesto da lepo otvori kompjuter i da na miru, uz kafu i lepu muziku sa radija, kao i obično, u svom malom jutarnjem ritualu, pročita elektronska izdanja novina leteći svojim lepim očima sa teme na temu, sad mora da ide u samoposlugu.

To znači da mora da se obuče, očešlja i bar malo našminka, što je neviđeno mrzi, ali mora. Ona ipak ne može sebi da dozvoli da je iko, pa čak ni ovaj njen jadni komšiluk, vidi u nekom krajnje privatnom izdanju.

„Privatno izdanje“ bio je njen eufemizam za nesređenost i nemaran izgled.

Jer, ona je poznata po tome da je uvek doterana. Mladost obavezuje, uspeh obavezuje, „imidž je sve“, pogotovo za ženu koja se bavi javnim poslom.

I dok je radila onu epohalno dosadnu emisiju na televiziji (a dosadna je bila jer su gosti bili teški dosadnjakovići i gušitelji, svi do jednog žešći egomanijaci), i pre toga, i posle toga, uvek je izgledala dobro.

Kada je posle toga postala urednica kulturne rubrike nedeljnika *Ženski pol*, njen izgled je bio deo radne obaveze – čak i za kolumnu koju je pisala u svakom broju morala je neprestano da se slika, morala je da izgleda dobro.

I, od toga je živela.

Kada je pre nekoliko godina otvorila svoju agenciju za odnose sa javnošću, kako ne bi zavisila ni od koga, i kada je posle toga počela da pravi klipove za *Jutjub*, i sada za *Instagram*, njen izgled je, između ostalog, bio ono što joj je donosilo zaradu. Morala je da uvek bude doterana, očesljana, uvek malo karmina, čak i kad joj nije bilo do toga. Ma šta je kome imala da se žali?

Nije li sama napisala nekoliko kolumni o tome kako „fizički izgled govori o tome koliko smo živi, i da li nam se još uvek živi“?

Nije zato nikada dopustila sebi da izgleda kao da joj se ne živi, kao da je umorna od svega – „jer ko želi takve osobe u svojoj blizini? Ko želi umorna lica, i izraz očiju kojima je sve jasno?“

Slabost, nesavršenost, posustajanje – ne dolazi u obzir, jer to znači ispadanje iz igre. A ona je tek sad zavrtela igru, tek sad može da kaže da joj je krenulo. Ljudi gledaju u nju. Ne sme nikoga da razočara.

Samo prošlog meseca, dobila je da reklamira jednu vina-riju, zatim jednu modnu kuću i jednu kliniku za neinvazivne estetske tretmane, plus turističku agenciju koja vodi putnike samo na peščane plaže na drugim meridijanima. Malo li je? Zato, htela – ne htela, ne može sebi da dozvoli da ikada izađe iz kuće, čak ni kad baca đubre, a da nije doterana.

Skupila je kosu u konjski rep, obukla crnu majicu sa kratkim rukavima i tanku pamučnu suknju na preklop, sandale, stavila je malo bež karmina na usne, i naravno, naočare za sunce, kako ne bi morala da se šminka pre prve kafe. Pogledala se u ogledalu u predsoblju.

„Pristojno, mogu da prođem“, rekla je i krenula ka vratima, ali onda se setila đubreta.